Azərbaycan.- 2024.- 18 fevral, № 37.

Qayıdış hədəfi

Bu ilin sonuna qədər 5 şəhərə və 15 kəndə 20 min keçmiş məcburi köçkünün dönüşü planlaşdırılır

Azərbaycan dövləti onilliklər boyu düşmən tərəfindən talanan, viran qoyulan, tarixi, dini, mədəni abidələri, infrastrukturu dağıdılan, ekologiyası, flora və faunası məhv edilən Qarabağ və Şərqi Zəngəzuru yenidən dirçəldir, yurdlarından didərgin salınan yüzminlərlə keçmiş məcburi köçkünün dədə-baba yurdlarına Böyük qayıdışı üçün layiqli və təhlükəsiz həyat şəraiti qurur.

Qarabağ və Şərqi Zəngəzura qayıdışı milli prioritetimiz kimi xarakterizə edən Prezident İlham Əliyevin şəxsi nəzarəti altında bu ərazilərdə dünyada tayı-bərabəri olmayan tikinti, quruculuq işləri aparılır. Bölgənin hərtərəfli inkişafı üçün mühüm layihələr gerçəkləşdirilir. Qısa zaman müddətində görülən nəhəng işlərin nəticəsidir ki, bu gün beş mindən çox insan öz dədə-baba yurduna qayıdıb.

Fevralın 14-də keçirilən andiçmə mərasimində Prezident İlham Əliyev vurğuladı ki, burada görülən işlər azad edilmiş torpaqlara gələn hər bir qərəzsiz xarici qonağı valeh edir: "Çünki bu dərəcədə dağıntılardan sonra bu sürətlə bərpa işlərinin aparılması, yəqin ki, tarixdə görünməmiş bir hadisədir".

Milli prioritet

İnaqurasiya mərasimindəki çıxışında Prezident İlham Əliyev onu da bəyan etdi ki, dövlətimizin qarşısında duran önəmli vəzifələrdən biri də məhz Qarabağ və Şərqi Zəngəzurun bərpa edilməsidir.

Böyük qayıdışın həyata keçirilməsi üçün işğaldan azad edilən ərazilər sürətlə minalardan təmizlənir (artıq 120 min hektar tamamilə təmizlənib) və burada geniş tikinti-quruculuq işləri aparılır. Bu yerlərdə bütün sosial infrastruktur qurulur, xəstəxanalar, məktəblər, idman obyektləri tikilir, yollar, tunel və körpü inşa edilir, dəmir yolları çəkilir. "Ağıllı kənd və şəhərlər" salınır.

Çox qısa zamanda Qarabağ və Şərqi Zəngəzurda iki beynəlxalq hava limanının - Füzuli və Zəngilan hava limanlarının tikilərək istifadəyə verilməsi, üçüncü beynəlxalq hava limanının isə Laçında sürətli inşasının aparılması bu ərazilərdə görülən işlərin miqyasını əyani şəkildə gözlər önünə sərir.

Erməni vandallığına məruz qalan tarixi, dini, mədəni abidələrimiz Mehriban xanım Əliyevanın rəhbərliyi altında Heydər Əliyev Fondu tərəfindən yüksək səviyyədə bərpa olunur.

Böyük qayıdış proqramının uğurlu icrasının nəticəsidir ki, keçmiş məcburi köçkünlər mərhələ-mərhələ dədə-baba torpaqlarına qovuşurlar. 2022-ci il iyulun 19-da Zəngilanın Ağalı kəndinə keçmiş məcburi köçkünlərin qaytarılması ilə start verilən Böyük qayıdış ötən il də davam etdirildi. Belə ki, ötən ilin mart ayında Tərtərin Talış kəndinin, may ayında Laçın şəhərinin, avqust ayında Füzuli şəhərinin və Laçın rayonunun yenidən salınan Zabux kəndinin sakinlərinin yurda qovuşma sevincinə şahidlik etdik. Ötən il ərzində fərqli tarixlərdə sadalanan ərazilərə xeyli qayıdış həyata keçirildi.

2024-cü ilin ilk ayında da işğaldan azad edilən yurdlarımıza dəfələrlə qayıdış köçü oldu. Yanvarın 18-dən etibarən müxtəlif tarixlərdə beş köç karvanı Füzuli, biri isə Laçın şəhərinə yola salındı.

Ümumilikdə bu günə qədər təxminən 5400 keçmiş məcburi köçkün öz doğma yurd-yuvasında xoşbəxt yaşama başlayıb.

Gerçəkləşdiriləcək planlar

Bu il isə ən azı 20 yaşayış məntəqəsinə keçmiş məcburi köçkünlərin qaytarılması planlaşdırılır. Andiçmə mərasimində bu barədə məlumat verən dövlət başçısı bildirdi ki, plan azad edilmiş torpaqlarda ilin sonuna qədər 5 şəhərə və 15 kəndə 20 min keçmiş köçkünü yerləşdirməkdir. Yüzdən çox şəhərin və kəndin baş planları hazırlanıb, təsdiqlənib. Bir çox şəhər və kənddə artıq inşaat işləri başlanıb: "Biz Böyük qayıdış proqramının birinci mərhələsini 2026-cı ilin sonunda başa çatdıracağıq və o vaxt 140 min köçkün öz dədə-baba torpaqlarına qayıdacaq.

Yəni geniş quruculuq işləri görüləcək. Əlbəttə ki, köçkünlər üçün yeni evlər, bütün müasir şəhərsalma qaydalarına uyğun olan yaşayış yerləri qurulacaq və tarixi şəhərlərimizin tarixi siması bərpa ediləcək".

Keçmiş məcburi köçkünlərin bu il qaytarılacaqları şəhərlər arasında Şuşa, Cəbrayıl, Kəlbəcər, Xankəndi, Xocalı şəhərləri də olacaq.

Bu ilin ilk 6 ayında isə Xocalıya və Xankəndiyə köç olması, bu ərazilərə ümumilikdə 100 ailənin - Xocalıya 50, Xankəndiyə 50 ailənin köçürülməsi nəzərdə tutulub. Həmçinin bu il ərzində Xankəndi şəhərinin Kərkicahan qəsəbəsinə də keçmiş məcburi köçkünlərin ilk qrupunun köçürülməsi planlaşdırılır.

Göründüyü kimi, Böyük qayıdış Azərbaycan dövlətinin qarşısına qoyduğu önəmli vəzifələrdən biridir və bu istiqamətdə həyata keçirilən effektiv işlər sayəsində Qarabağ və Şərqi Zəngəzur dirçəlir, bu yerlərdə həyat axarına düşür.

Yasəmən MUSAYEVA,
"Azərbaycan"